

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Επίκαιρη Επερώτηση

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

- Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
- Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
- Οικονομικών

Θέμα: ΕΚΤΑΚΤΑ ΜΕΤΡΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ

Η υφιστάμενη κατάσταση σε σχέση με την ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας εκτινάχθηκε στο ιστορικά υψηλό ποσοστό 26,8%. Η οικονομική ύφεση πλήττει «νέες» ομάδες του πληθυσμού, ιδιαίτερα άνδρες και γυναίκες, αρχηγούς και μέλη οικογενειών στην παραγωγική ηλικία 30-55 ετών. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 75% των εγγεγραμμένων ανέργων στον ΟΑΕΔ είναι ηλικίας άνω των 30 ετών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 2011 καταγράφηκαν στη χώρα μας 1,6 εκατομμύρια άτομα που ζούσαν σε νοικοκυριά στα οποία δεν εργαζόταν κανείς ενήλικος.

Το 2013 θα είναι μια δύσκολη χρονιά για την απασχόληση. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Επικαιροποιημένου Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Προσαρμογής το 2013 το ποσοστό ανεργίας θα αυξηθεί.

Η αναποτελεσματικότητα των παθητικών και ενεργητικών πολιτικών υποστήριξης των ανέργων.

Στη χώρα μας είναι ευδιάκριτη η έλλειψη θεσμών και αποτελεσματικών μηχανισμών minimum κοινωνικής προστασίας. Οι δικαιούχοι επιδόματος ανεργίας αποτελούν μόλις το 23% των εγγεγραμμένων ανέργων που ισοδυναμεί με το 14% περίπου του συνολικού αριθμού ανέργων. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), τον Σεπτέμβριο του 2012 στην Ελλάδα, επί συνόλου περίπου 1.260.000 ανέργων, έλαβαν επίδομα ανεργίας 185.870 άτομα. Ταυτόχρονα ο αριθμός των μακροχρόνια ανέργων αυξάνεται διαρκώς. Το

ύψος και η διάρκεια χορήγησης του επιδόματος ανεργίας, κατατάσσει τη χώρα μας στην τελευταία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ, ως προς την επάρκεια του και την αναπλήρωση του μισθού. Ελάχιστοι άνεργοι λαμβάνουν το επίδομα μακροχρόνιας ανεργίας. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εξακολουθεί να αφήνει ορισμένες κατηγορίες του πληθυσμού χωρίς υγειονομική περίθαλψη.

Αλλά και οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (κατάρτιση, επιδότηση εργοδοτών για την απασχόληση) αποτελούν ένα άθροισμα κατακερματισμένων και αποσπασματικών δράσεων. Σήμερα ένα σημαντικό τμήμα πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου είναι δεσμευμένο σε δράσεις που δεν απευθύνονται στις ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας και δεν αντιστοιχούν με τις προτεραιότητες αντιμετώπισης της οξείας κοινωνικής κρίσης. Αυτό αφορά και για το πρόσφατο εθνικό σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, που περιλαμβάνει χρήσιμες δράσεις υποστήριξης των νέων, αλλά όχι εκτεταμένες δράσεις για τις ομάδες υψηλού κινδύνου.

Η ανάγκη για ένα έκτακτο σχέδιο υποστήριξης της απασχόλησης ομάδων υψηλού κινδύνου

Η δημιουργία θέσεων εργασίας με βιώσιμη προοπτική συνδέεται με την εκδίπλωση ενός κύματος επενδυτικών παρεμβάσεων από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, την αναδιοργάνωση των τομέων της οικονομίας και την προώθηση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου μέσα στο σύνθετο διεθνοποιημένο οικονομικό περιβάλλον.

Η προώθηση μιας νέου τύπου ανάπτυξης είναι μια πρόκληση για την περίοδο μετάβασης που διανύει η ελληνική οικονομία. Σε κάθε περίπτωση όμως η απόδοση των όποιων παρεμβάσεων θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση με χρονική υστέρηση και δεν μπορεί να καλύψει μεγάλο μέρος του τεράστιου αριθμού των ανέργων. Για αυτό υπάρχει ανάγκη μεγάλου μεγέθους παρέμβασης στην αγορά εργασίας προκειμένου να ανασταλεί ο ρυθμός αύξησης της ανεργίας και να υποστηριχθούν οι άνεργοι.

Στη σημερινή συγκυρία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι:

- ✓ Σε περίοδο παρατεταμένης ύφεσης ο ιδιωτικός τομέας δεν δημιουργεί θέσεις εργασίας, και για αυτό υπάρχει ανάγκη το κράτος να λειτουργήσει ως εργοδότης έσχατης προσφυγής.

- ✓ Η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας μας και οι δεσμεύσεις που προκύπτουν από το πρόγραμμα σταθεροποίησης αφαιρούν τη δυνατότητα μαζικών προσλήψεων από το κράτος με κανονική εργασιακή σχέση , οπότε εξ ανάγκης η αξιοποίηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και των άλλων ταμείων είναι μονόδρομος.
- ✓ Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να καλύπτουν και τα δύο σκέλη των πολιτικών απασχόλησης, δηλαδή να αφορούν τόσο τις λεγόμενες παθητικές πολιτικές (επίδομα ανεργίας) όσο και τις ενεργητικές (προγράμματα κοινωφελούς εργασίας, επανακατάρτισης κ.α).
- ✓ Η παρεμβάσεις πρέπει να συνδέονται με την αναπτυξιακή οπτική της «επόμενης ημέρας».
- ✓ Η υποστήριξη ομάδων υψηλού κινδύνου φτώχειας και ιδιαίτερα των «οικογενειών χωρίς απασχόληση» με επιπρόσθετη μέριμνα για τέτοιες οικογένειες που έχουν ανήλικα τέκνα, όπως και η ανασχεση του κύματος απολύσεων έχουν προτεραιότητα.

Δράσεις για την υποστήριξη των ομάδων υψηλού κινδύνου

Οι προηγούμενες διαπιστώσεις οδηγούν στην ανάγκη ανάληψης συγκεκριμένων πρωτοβουλιών. Συγκεκριμένα:

1. Αναμόρφωση Συστημάτων Επιδότησης Ανεργίας

1.1 Αναμόρφωση συστήματος τακτικής επιδότησης ανεργίας με στόχο την αύξηση του χρόνου επιδότησης και τη διεύρυνση των ωφελουμένων.

- ✓ Η ελάχιστη διάρκεια του τακτικού επιδόματος ανεργίας ΟΑΕΔ να αυξηθεί σε 7 μήνες με 100 ένσημα (από 5 μήνες με 125 ένσημα σήμερα).
- ✓ Η μέγιστη διάρκεια να αυξηθεί σε 15μήνες με 200 ένσημα (από 12 μήνες με 250 ένσημα σήμερα).
- ✓ Η ισχύς της ρύθμισης αφορά την περίοδο μέχρι 31.12.2013, με αναδρομική ισχύ από 1.1.2013.
- ✓ Η ισχύς της ρύθμισης δύναται να ανανεωθεί με νέα νομοθετική ρύθμιση στις αρχές του 2014.

1.1 Αναμόρφωση επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας με στόχο την αύξηση του χρόνου επιδότησης και τη διεύρυνση των ωφελουμένων.

- ✓ Αναπροσαρμογή εισοδηματικού κριτηρίου για τη χορήγηση επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας σε [ενδεικτικά] €6.000 ετησίως,

συν €2.000 για κάθε παιδί (σήμερα: €5.000 ετησίως, συν €587 για κάθε παιδί).

- ✓ Κατάργηση ηλικιακού κριτηρίου για τη χορήγηση επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας (σήμερα: 45 έτη).
- ✓ Κατάργηση της απαίτησης ο δικαιούχος να έχει προηγουμένως λάβει τακτικό επίδομα ανεργίας. Δυνατότητα χορήγησης επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας και σε όσους δεν δικαιούνται τακτικό επίδομα ανεργίας, αρκεί να πληρούν τις υπόλοιπες προϋποθέσεις.

2. Ασφάλιση για υγειονομική περίθαλψη όλων των εγγεγραμμένων ανέργων.

Σήμερα λόγω του μεγάλου ποσοστού ανεργίας ο προβλεπόμενος αριθμός ενσήμων για την παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, είναι δύσκολο να καλυφθεί από πάρα πολλούς πολίτες της χώρας. Η μείωση των προϋποθέσεων ενσήμων είναι απαραίτητη.

- ✓ Ο αριθμός των απαιτούμενων ενσήμων για ιατροφαρμακευτική/νοσοκομειακή κάλυψη μέχρι τέλος του 2015 να μειωθεί στα 50 ένησημα το έτος.
- ✓ Η απαιτούμενη ασφαλιστική κάλυψη ανέργων για την υγειονομική περίθαλψη να μειωθεί κατά 50% και στον αριθμό βάσης (300 συνολικά ένησημα αντί 600) και στην αύξηση ανά έτος μετά την ηλικία των 30 ετών (50 επιπλέον ένησημα αντί 100).
- ✓ Η απαιτούμενη ασφαλιστική κάλυψη για νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενους να είναι μηδενική.

3. Επισηφαιείς εργαζόμενοι – ανάσχεση απολύσεων

Είναι διαπιστωμένο ότι οι επιχειρήσεις μειώνουν το προσωπικό τους για να περιορίσουν το κόστος.

Η εδραίωση της θεσμικής δυνατότητας και η εισαγωγή κινήτρων για τον συνδυασμό μείωσης χρόνου εργασίας (όπως εκ περιτροπής, μερική) με επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων για περιορισμένο χρονικό διάστημα όταν υπάρχει διαπιστωμένη σημαντική μείωση της οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης, μπορεί να συμβάλει στη μείωση των απολύσεων. Αυτό βεβαίως με δέσμευση των επιχειρήσεων ότι δεν θα μειώνουν την απασχόληση και παράλληλη αναπλήρωση το τμήμα των μειωμένων αποδοχών των εργαζομένων μέσω επαγγελματικής κατάρτισης.

4. Άνεργοι άνω των 55 ετών

Η ομάδα αυτή έχει ελάχιστες πιθανότητες ένταξης στην αγορά εργασίας. Η κοινωνική προστασία μέσω της απασχόλησης της ομάδας αυτής, θα μπορούσε να προωθηθεί με την διεύρυνση της εφαρμογής προγραμμάτων σε φορείς του ιδιωτικού τομέα για την απασχόληση ανέργων που βρίσκονται στο στάδιο πλησίον της σύνταξης και δεν έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότησή τους από φορέα κύριας ασφάλισης, επειδή τους υπολείπονται μέχρι 1500 ένημα ή μέχρι πέντε (5) χρόνια.

5. Μακροχρόνια Άνεργοι με παρωχημένες ειδικότητες

Οι απολυμένοι μακροχρόνια άνεργοι από φθίνοντες κλάδους και με «παρωχημένες» ειδικότητες πρέπει να μετασχηματίσουν τις εργασιακές δεξιότητες τους. Η εφαρμογή προγραμμάτων «2ης ευκαιρίας» με συμβουλευτική - επαγγελματικό προσανατολισμό, η εκπόνηση ενός νέου σχεδίου επαγγελματικής διαδρομής και η συμμετοχή σε στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης σε συνδυασμό με πρακτική άσκηση στις επιχειρήσεις, θα συμβάλλει στη επανένταξη στην παραγωγή αυτών των ανέργων.

6. Πρόγραμμα «Άμεσης Δημιουργίας Θέσεων Απασχόλησης μέσω προγραμμάτων Κοινωφελούς Χαρακτήρα» για Οικογένειες χωρίς εργαζόμενους

Σε περιόδους οξύτατης οικονομικής ύφεσης ο δημόσιος τομέας είναι ο μοναδικός φορέας που μπορεί να διαχωρίσει την κερδοφορία από την πρόσληψη των εργαζόμενων και μετατρέπεται σε «εργοδότη της εσχάτης προσφυγής». Αυτή η επιλογή δεν είναι η πρώτη σε συνθήκες οικονομικής ανόδου, αλλά γίνεται αναγκαστική επιλογή σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Επειδή η χώρα μας βρίσκεται σε πρόγραμμα μείωσης των δημοσίων δαπανών, είναι προφανές ότι δεν έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει προσλήψεις έκτακτου προσωπικού σε μεγαλύτερη έκταση από τη σημερινή. Η λύση που υπάρχει είναι η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται η εφαρμογή ενός ευρύτατου προγράμματος «Άμεσης Δημιουργίας Θέσεων Απασχόλησης μέσω προγραμμάτων Κοινωφελούς Χαρακτήρα» σε Δικαιούχους - Φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (Σωματεία, Ιδρύματα, Εταιρείες Αστικού Δικαίου κ.α.) σε συνεργασία με συμπράττοντες φορείς (Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κ.α.).

Οι δραστηριότητες κοινωφελούς εργασίας στις οποίες θα απασχοληθούν οι άνεργοι θα είναι σε τομείς όπως οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, περιβαλλοντικής προστασίας, συντήρησης υποδομών κ.α. Επίσης οι δραστηριότητες πρέπει να συνδέονται με τις προοπτικές ανασυγκρότησης της οικονομίας και την ανάπτυξη νέων τομέων (πολιτισμός, αγροτική ανάπτυξη, εξωστρέφεια). Η τελική επιλογή των τομέων προτεραιότητας μπορεί να γίνει μέσω ενός άμεσου σχεδιασμού που θα αξιοποιήσει τα στοιχεία από τη ζήτηση θέσεων που υπέβαλαν οι φορείς σε προηγούμενες προκηρύξεις και τα συμπεράσματα από την εφαρμογή αντίστοιχων προγραμμάτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η διαφάνεια στην επιλογή των εργαζομένων εξασφαλίζεται αν ακολουθηθεί η διαδικασία κατάρτισης πινάκων υποψηφίων με τη συνεργασία του ΟΑΕΔ με το ΛΣΕΠ. Στο σχεδιασμό και έλεγχο υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων πρέπει να λαμβάνονται ειδικά μέτρα ώστε να διασφαλίζονται παράμετροι όπως ότι η παρουσία των ανέργων στις θέσεις απασχόλησης είναι πραγματική, εφαρμόζονται οι κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και πληρώνονται εγκαίρως οι συμμετέχοντες.

7. Συμπληρωματικές ρυθμίσεις για νέους

Η έλλειψη εργασιακής εμπειρίας αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας, ανεξάρτητα από την οικονομική συγκυρία. Η έλλειψη ενός σύγχρονου και συνεκτικού πλαισίου θεσμικών ρυθμίσεων που να ρυθμίζει συνολικά τα ζητήματα πρακτικής άσκησης, εργασιακής εμπειρίας, μαθητείας, κλπ., τους όρους και τις προϋποθέσεις, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων, αποτελεί μια εκκρεμότητα. Στο ίδιο πεδίο μπορεί να προωθηθεί η υποχρέωση της προσφοράς θέσεων πρακτικής άσκησης για νέους με υψηλά προσόντα (πχ. σε ένα ποσοστό 5%) για όσες επιχειρήσεις είτε επωφελούνται από εθνικές ή κοινοτικές επιχορηγήσεις για αναπτυξιακά έργα είτε και προσφέρουν υπηρεσίες στον δημόσιο τομέα.

Η προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας υποστηρίζεται με διάφορους τρόπους. Είναι απαραίτητο όμως να υποστηριχθεί με χρήσιμες υποδομές για όλους τους νέους που θέλουν να επιχειρήσουν. Στα προγράμματα υποστήριξης, μπορεί να μειωθεί η απευθείας οικονομική ενίσχυση για την εκκίνηση επιχειρηματικής δράσης και να για να χρηματοδοτηθούν βασικές υποστηρικτικές λειτουργίες όπως είναι η συμβουλευτική στήριξη, η παροχή χώρων και εξοπλισμού κοινής

χρήσης σαν επαγγελματική στέγη, μέσα από κέντρα στήριξης που μπορούν να λειτουργήσουν οι ΟΤΑ αξιοποιώντας το κτιριακό απόθεμα του δημοσίου.

Κατόπιν των ανωτέρω

Ερωτώνται οι Υπουργοί:

1. Ποια είναι τα πλήρη σημερινά στοιχεία ανεργίας και ειδικά στις κατηγορίες μακροχρόνια άνεργοι, άνεργοι σε οικογένειες χωρίς εργαζόμενους, στους καταγεγραμμένους ανέργους αλλά και στο σύνολο;
2. Υπάρχει γνώση και συμφωνία για την οξύτητα του προβλήματος ομάδων πληθυσμού υψηλού κινδύνου όπως οι άνεργοι που διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο, οι άνεργοι άνω των 55 ετών και οι μακροχρόνια άνεργοι με παρωχημένες ειδικότητες; Ποια είναι η θέση σας για την ανάγκη εκτεταμένων και άμεσων παρεμβάσεων που θα θέσουν σε προγράμματα υποστήριξης αυτές τις ομάδες πληθυσμού; Ποιες είναι οι θέσεις για τις προτάσεις που κατατίθενται και με ποιες ενέργειες και προγράμματα θα υποστηρίξετε αυτές τις ομάδες του πληθυσμού;
3. Πόσο ελήφθη υπόψη η οξύτητα του προβλήματος απασχόλησης των ομάδων υψηλού κινδύνου στην πρόσφατη αναπροσαρμογή των πόρων του ΕΣΠΑ; Τι ενέργειες προτίθεστε να κάνετε για να εξασφαλίσετε πόρους για την υποστήριξη αυτών των ομάδων; Ποια είναι η ατζέντα διεκδίκησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με την υποστήριξη αυτών των ομάδων;
4. Προτίθεστε να προχωρήσετε στη νομοθετική ρύθμιση των ζητημάτων σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων σε προγράμματα πρακτικής άσκησης, εργασιακής εμπειρίας, μαθητείας;

5. Προτίθεστε να προχωρήσετε σε νέα νομοθετική ρύθμιση που θα δίνει τη δυνατότητα και στον ΟΑΕΔ να υλοποιεί προγράμματα κοινωνοφελούς απασχόλησης, με σκοπό να αποφευχθούν τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν με την προηγούμενη εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων από άλλους φορείς;
6. Προτίθεστε να αναμορφώσετε τα συστήματα επιδότησης της ανεργίας στην κατεύθυνση της διεύρυνσης των ωφελουμένων και της αύξησης της διάρκειας του χρόνου; Τι μέρος από την Ειδική εισφορά αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας (άρθρο 38 του ν.3986/2011) θα κατευθύνετε απευθείας στη χρηματοδότηση των επιδομάτων ανεργίας;
7. Προτίθεστε να προχωρήσετε στη μείωση των προϋποθέσεων ενσήμων για υγειονομική περίθαλψη για ένα χρονικό διάστημα μέχρι τέλους του 2015;

Οι επερωτώντες βουλευτές

Τσούκαλης Νίκος

Αναγνωστάκης Δημήτρης

Γιαννακάκη Μαρία

Κυρίσης Γιώργος

Λυκούδης Σπύρος

Μάρκου Κατερίνα

Ξηροτύρη Ασημίνα

Οικονόμου Βασίλης

Πανούσης Ιωάννης

Ρεπούση Μαρία

Φούντα Νίκη

Ψαριανός Γρηγόρης

Ψύρρας Θωμάς